

Bevindingen proefproject SDNA stad Mechelen

1. Opzet van het proefproject

Oktober 2011 startte binnen de stad Mechelen het proefproject SDNA. Doel was om via een vernieuwende techniek het aantal woninginbraken op Mechels grondgebied te doen verminderen, alsook het sensibiliseren van de bewoners rond dit criminaliteitsfenomeen. SDNA, het onzichtbaar markeren van waardevolle voorwerpen, beoogt het dubbele effect om enerzijds preventief en afschrikkend te werken naar daders toe, en anderzijds het verhogen van de teruggave van gestolen goederen aan de rechtmatige eigenaar.

Op basis van de criminaliteitscijfers inzake woninginbraak 2006-2010 werden twee wijken geselecteerd als proefzones voor het project SDNA, namelijk dorp Heffen (896 woningen) en binnen de wijk zuid, de omgeving rond het Vrijbroekpark (1593 woningen). De lokale politie bracht in de proefzones Heffen en de omgeving Vrijbroeckpark borden aan om voor passanten aan te duiden dat bewoners in deze zone gebruik maken van SDNA. De SDNA kit werd initieel enkel gepromoot binnen deze twee zones. Vanaf de start was het echter wel ook voor Mechelaars van buiten deze zone mogelijk om de SDNA kit via de stad aan te kopen.

Vanuit de stad werden verschillende initiatieven genomen om SDNA voldoende bekendheid te geven bij de bewoners binnen de proefzones, alsook in een later stadium naar alle Mechelaars toe. Bij de opstart van het project werden alle bewoners van de proefzone uitgenodigd voor een infosessie per zone. Op deze infosessies waren zowel bestuur, politie, dienst preventie en veiligheid alsook een vertegenwoordiger van SDNA Forensic Marking Rhine Group BV aanwezig. Bewoners werden persoonlijk via een brief uitgenodigd op deze infosessies en konden naast het verzamelen van informatie ook ter plaatse reeds een SDNA kit aankopen.

In januari 2012 werden twee extra informatiesessies georganiseerd. De bewoners van de initiële proefzones werden opnieuw per brief uitgenodigd, samen met bewoners uit de zone 'dorp Leest' (600 woningen) en de uitbreiding van de zone Vrijbroekpark (1400 woningen). Via verschillende reguliere kanalen (berichten in de streekkrant, informatie via de regionale kranten en het stadsmagazine 'De Nieuwe Maan') werden ook bewoners van buiten de zones aangemoedigd om in het project in te stappen.

In totaal werden tot nu toe 300 kits verkocht. Bewoners konden hun kit kopen in het wijkhuis, bij de dienst preventie en veiligheid, aan de infobalie van het stadhuis en in het huis van de Mechelaar. Van de 300 verkochte kits, werden er 117 geregistreerd bij de firma SDNA Forensic Marking.

2. Evaluatie van het proefproject

2.1 Opzet van de evaluatie

Met de beslissing om het project SDNA in Mechelen in te voeren, werd ook meteen vastgelegd een degelijke evaluatie ervan te organiseren. Deze evaluatie is echter slechts beschrijvend van aard. Via de verzamelde data kunnen geen causale verbanden gelegd worden tussen de verschillende gemeten variabelen en de invoering van SDNA. De gegevens schetsen wel een beeld waaruit we voorzichtige hypothesen kunnen onttrekken.

De evaluatie werd op volgende manier ingericht:

- Via een vragenlijst gingen we de onveiligheidsgevoelens van bewoners binnen de proefzones na. Tijdens een tweede meting, 6 maanden na de invoering van het project, legden we de respondenten opnieuw dezelfde vragenlijst voor om op deze manier te bekijken of hier al dan niet sprake zou zijn van een vermindering van onveiligheidsgevoelens.
- Via de enquête werd bij de respondenten gevraagd naar hun kennis aangaande allerlei preventieve initiatieven rond woninginbraak, zoals technopreventief advies, vakantietoezicht, hercosi, ... Tijdens de tweede bevraging gingen we na of respondenten al dan niet bewuster omgingen met het thema woninginbraak, eventueel extra opzoekingen

deden en in hoeverre hun kennis omtrent deze initiatieven uitgebreid werd. We wilden nagaan of SDNA een toename van *security awareness* teweegbrengt bij de bewoners.

- Tijdens de tweede bevraging werden de respondenten ook vragen voorgelegd omtrent SDNA zelf. Zo vroegen we of zij dit project al dan niet kenden, waarom mensen eventueel niet overgingen tot de aankoop van dit product, enzovoort.
- De lokale politie van Mechelen gaf volgende gegevens door om mee te nemen in de evaluatie van het project:
 - Cijfermatige gegevens inzake woninginbraak in de proefzones (zowel voor als na de invoering van het project)
 - Cijfergegevens rond terugbezorging van gestolen goederen aan de rechtmatige eigenaar doormiddel van SDNA

2.2 Beschrijving steekproef

De afname van de vragenlijst werd gedaan door de dienst gemeenschapswachten van de stad Mechelen. Per proefzone werden twee medewerkers geselecteerd, die zowel de voor- als nameting afnamen. De gemeenschapswachten trachtten een zo groot mogelijke fysieke spreiding te bekomen binnen de proefzone.

Tijdens de eerste bevraging werden in totaal 287 bewoners bevraged. In de tweede bevraging lag dit aantal op 233. De gemeenschapswachten bevroegen de bewoners van dezelfde woningen en bij 84% van de enquêtes werd ook effectief dezelfde respondent bevraged. Over de twee bevragingen heen woonde 47% van de respondenten in de wijk Heffen, en was 42% van het mannelijk geslacht. Met 50% kunnen we spreken van een oververtegenwoordiging van het aantal 55 plussers. Daarnaast was 20% tussen de 46 en 55 jaar, 18% tussen de 36 en 45 jaar, 8% tussen de 26 en 35 jaar, en 4% onder de 26 jaar. In 76% van de gevallen ging het om een tweeoudergezin. Eenoudergezinnen maakten 16% uit van de steekproef, 4% alleenstaand en 4% samenwonend zonder kinderen. Kijken we naar de typologie van de woning, bleek het in 36% van de gevallen te gaan om een open bebouwing, 32% om een rijwoning, 29% om een half open bebouwing, 1% om een appartement en in 2% van de gevallen is deze informatie niet beschikbaar.

3. Resultaten evaluatie SDNA

3.1 Feedback omtrent SDNA

Tijdens de nameting vroegen we de respondenten of zij al dan niet SDNA kenden. 82% van de respondenten gaf aan dit project te kennen. Van deze 82% ging 18% over tot de aankoop van een SDNA kit. We vroegen de anderen met welke reden zij al dan niet naar de infosessie gingen en waarom ze niet overgingen tot de aankoop van een SDNA kit. De eerste tabel hieronder geeft een overzicht van redenen waarom mensen niet naar de infosessies kwamen, de tweede tabel een overzicht van redenen waarom respondenten geen kit aankochten.

Tabel 1: Redenen waarom mensen niet naar de infosessies kwamen (n=192)

Reden	Aantal	%
Geen belangstelling	64	33
Geen interesse wegens veiligheidsgevoel	36	19
Geen interesse voor vergaderingen	1	1
Bewoner komt 's avonds niet buiten	6	3
Ziekte	2	1
Vergeeten of te laat gezien	12	6
Op vakantie	3	2
Geen antwoord	68	35

Tabel 2: Redenen waarom mensen geen SDNA kit kochten (n=158)

Reden	Aantal	%
Geen interesse, voldoende veiligheidsgevoel	49	31
SDNA heeft geen nut	42	27
In overweging aan te kopen	8	5
Geen tijd voor aankoop en markeren	6	4
Te duur	2	1
Geen antwoord	51	32

3.2 Cijfergegevens rond woninginbraak in de proefzones

Testzone	Van 01-01-2006 tot 31-12-2010	Van 01-01-2011 tot 30-09-2011	Van 01-10-2011 tot 31-12-2011	Van 01-01-2012 tot 31-03-2012
Dorp Heffen	83	16	9	4
Omgeving Vrijbroekpark	100	15	7	1

Bovenstaande tabel geeft de politieel geregistreerde cijfers voor woninginbraken in de betreffende proefzones.

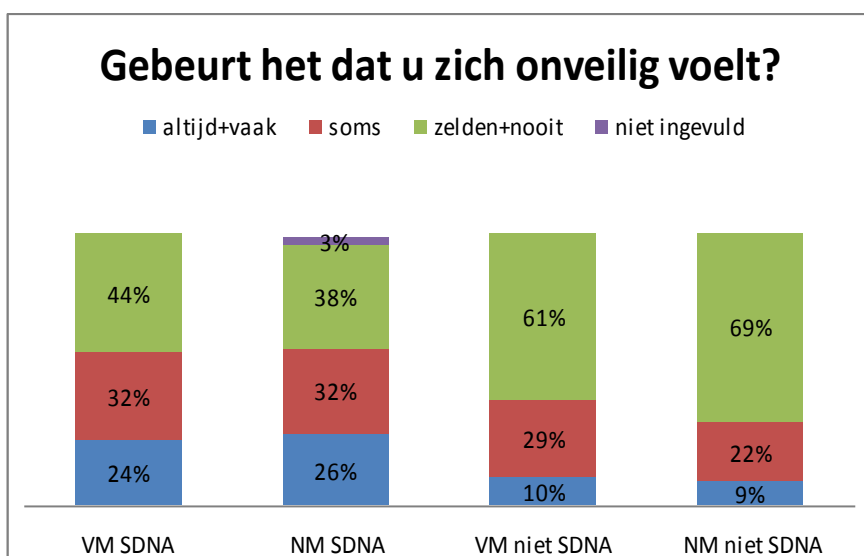
3.3 Teruggave gestolen voorwerpen aan de rechtmatige eigenaar via SDNA

Sinds oktober 2011 zijn alle interventiewagens van de lokale politie uitgerust met een UV lamp die eventuele SDNA sporen kan vinden. Tijdens de controles op het terrein werden tot nog toe geen waardevolle voorwerpen aangetroffen die met SDNA gemarkeerd zijn.

3.4 Bevraging onveiligheidsgevoelens

Een deel van de vragen uit de enquête handelde rond het thema onveiligheidsgevoelens. We bespreken hieronder enkele antwoorden die respondenten gaven op deze vragen. We maken een onderscheid enerzijds tussen de voor- en nameting, en anderzijds tussen de bewoners die zich een SDNA kit aanschafte en bewoners die dat niet deden.

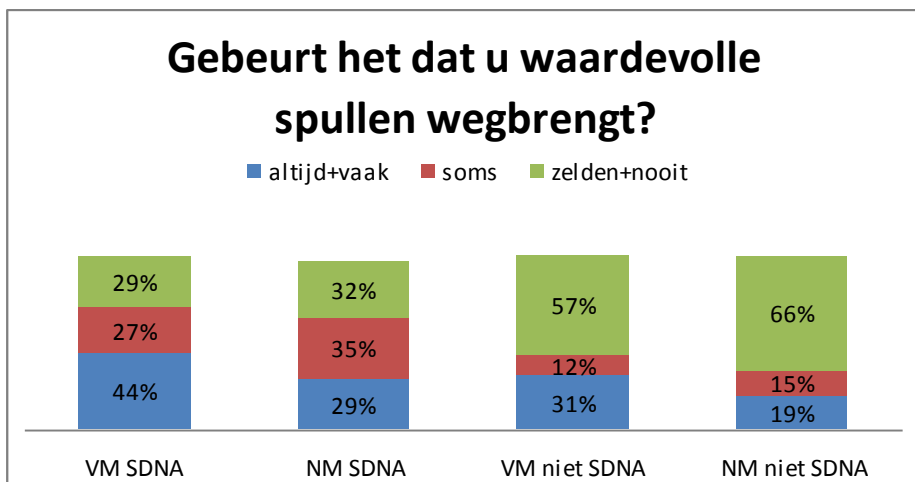
Kijken we naar het profiel van de bewoners die een SDNA kit kochten, dan kunnen we zeggen dat van de 34 personen binnen de steekproef, 22 personen ouder dan 55 jaar zijn (64%). 16 respondenten zijn wonende in de proefzone Heffen en 18 personen in de proefzone Vrijbroekpark. We merken een gelijke verdeling op inzake geslacht. Ook hier gaat het voornamelijk om tweeoudergezinnen die een SDNA kit aanschafte (tweeoudergezinnen: 85%; samenwonend zonder kinderen: 9%; eenoudergezinnen: 6%).

Grafiek 1 geeft als beeld dat mensen die een SDNA kit kochten zich onveiligiger voelen dan degenen die zich geen kit aanschafte. Dit beeld komt overeen met de resultaten uit tabel 2, waarbij het veiligheidsgevoel de voornaamste reden is om geen SDNA kit te kopen.

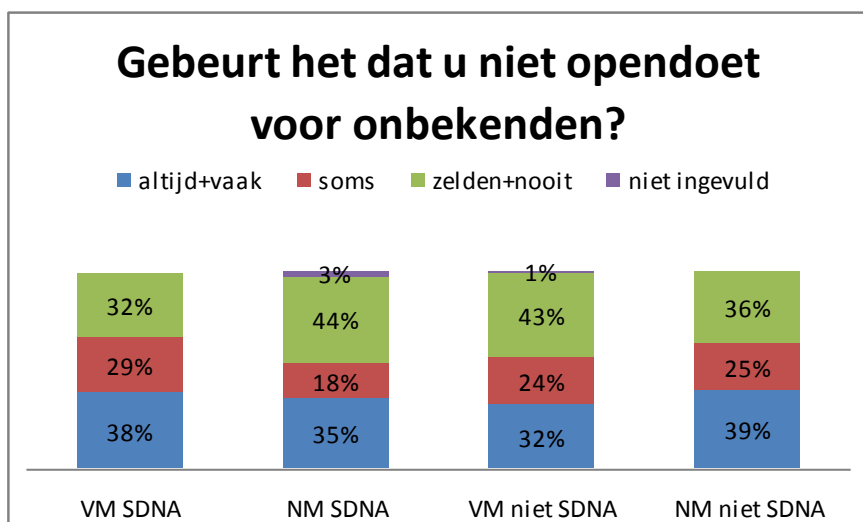
Grafiek 1: onveiligheidsgevoelens algemeen

Grafiek 2 geeft een gelijkaardig beeld, namelijk dat mensen die geen SDNA kit kochten zich minder onveilig voelen. Het valt hierbij op dat alle respondenten tijdens de nameting aangeven zich veiliger te voelen.

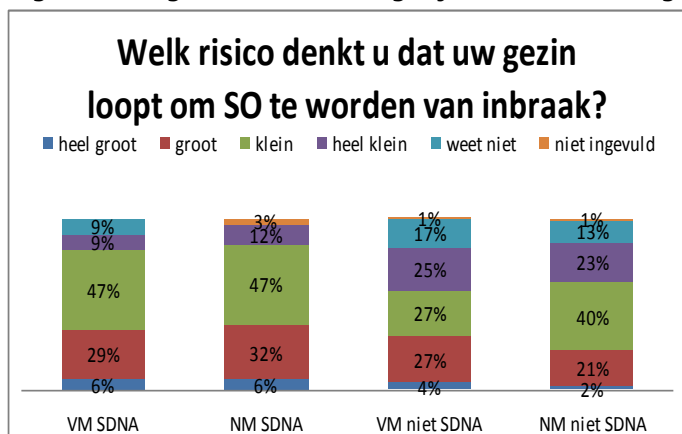
Grafiek 2: wegbrengen waardevolle spullen

Het beeld dat grafiek 3 geeft wijkt af van het voorgaande. 44 % van de mensen die een SDNA kit kochten geven tijdens de nameting aan zelden of nooit niet open te doen voor onbekenden tegenover 32 % tijdens de voormeting. Degenen die geen kit kochten laten een omgekeerd beeld optekenen.

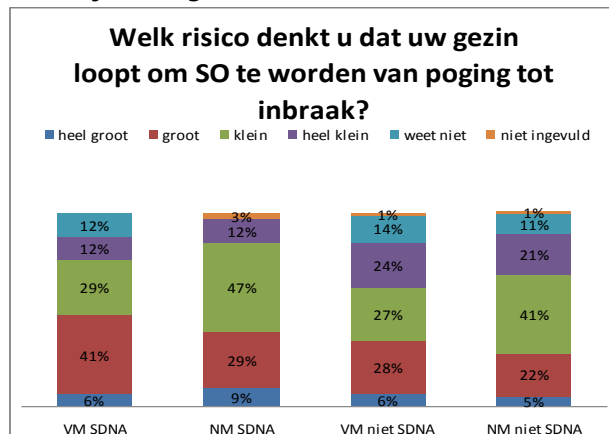

Grafiek 3: opendoen voor onbekenden

De grafieken 4 en 5 geven de inschatting van de respondenten weer over de kans die ze denken te lopen het slachtoffer te worden van een inbraak of poging tot inbraak. Beide grafieken geven een sterk gelijkend beeld en ligt in de lijn van grafieken 1 en 2.

Grafiek 4: ingeschat risico inbraak

Grafiek 5: ingeschat risico poging inbraak

Wat opvalt is de relatief grote categorie 'weet niet' bij mensen die geen SDNA kit kochten. Degenen die wel een SDNA kit kochten geven daarentegen - vooral tijdens de nameting - een duidelijke mening.

3.5 Security awareness bij bewoners

Aan de respondenten werd een lijst met verschillende maatregelen voorgelegd inzake preventie van woninginbraak. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mate waarin de respondenten aangaven deze maatregelen effectief te kennen, zowel bij de voor als nameting.

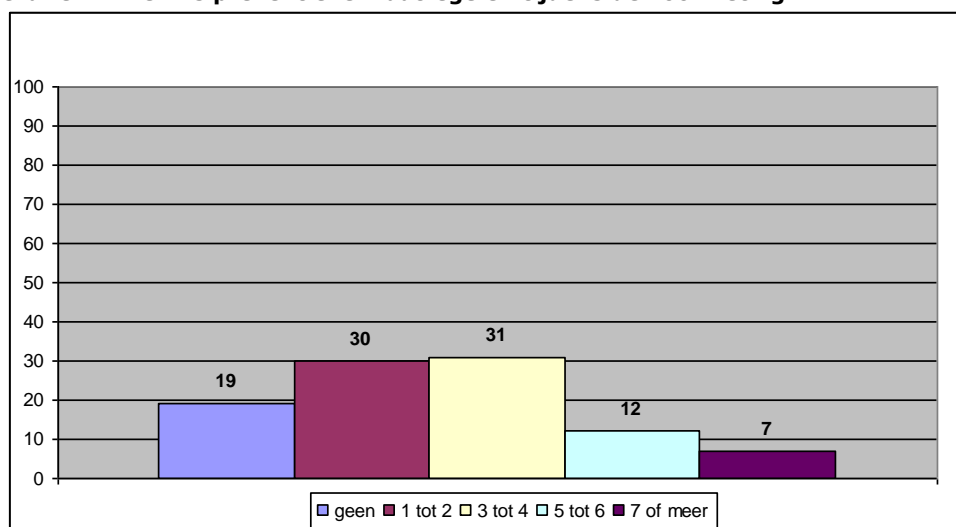
Tabel 1: Overzicht kennis preventieve maatregelen

initiatief	Voor n= 287		Na n=233	
	aantal	%	aantal	%
technopreventief advies	55	19	55	24
premie inbraakbeveiliging	89	31	132	57
afwezigheidstoezicht	110	38	128	55
hercosi	8	3	8	3
fiscale aftrek	85	30	83	36
registratie waardevolle voorwerpen	54	19	70	30
diefstalverzekering	167	58	166	71
elektronische maatregelen	89	31	129	55

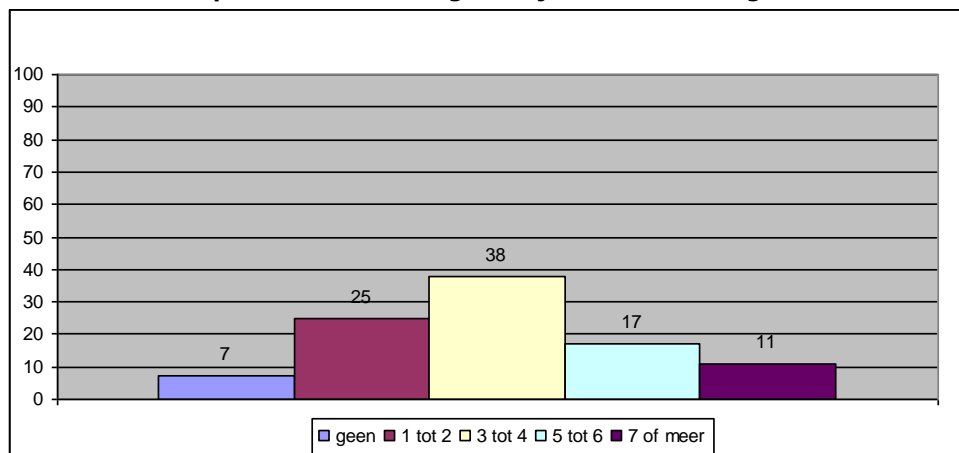
We merken een duidelijk stijging op. Over de verschillende initiatieven heen geven mensen aan dat ze deze kennen. Echter sommige zeer nuttige maatregelen, zoals bijvoorbeeld het technopreventief advies (nu diefstalpreventie advies) op 24%, zijn nog te weinig bekend bij de Mechelaar. We vroeger de respondenten tijdens de nameting ook rechtsreeks of zij sinds de invoering van het project zelf extra informatie opzochten. Uit de data blijkt dat 26% aangaf dit ook effectief te hebben gedaan.

Op basis van de antwoorden op bovenstaande vraag stelden we tevens een rangschikking op van het aantal mensen die een bepaald aantal preventieve maatregelen (0 - 1 tot 2 - 3 tot 4 - 5 tot 6 - 7 of meer) kende uit de voorgelegde lijst. De grafieken hieronder tonen een duidelijke verschuiving.

Grafiek 1: Kennis preventieve maatregelen tijdens de vorming

Grafiek 2: Kennis preventieve maatregelen tijdens de nameting

4. Bevindingen naar aanleiding van het proefproject

De voor- en nametingen in Heffen en de omgeving van het Vrijbroeckpark zijn een objectieve peiling naar meningen over onveiligheidsgevoelens en inbraak bij de bewoners. Dit stelt ons niet in staat om een uitspraak te doen over het effect van de SDNA-kit in relatie op het aantal inbraken in betreffende gebieden. Over het teruggeven van gestolen goederen aan de rechtmatige eigenaar kan geen uitspraak gedaan worden.

De bevraging geeft het beeld dat:

- vooral mensen met een verhoogd onveiligheidsgevoel een SDNA-kit aanschaffen;
- mensen bijkomende informatie omtrent beveiligingsmaatregelen lijken op te zoeken;
- het merendeel van de mensen SDNA kent, terwijl een minderheid overgaat tot het effectief aanschaffen van een kit.

Het proefproject was tijdsintensief, waarbij vooral geïnvesteerd is in bekendmaking en informatie van de bewoners. De zogenaamde *return on investment* blijft eerder beperkt: van 1 oktober 2011 tot nu (25 mei 2011) gingen er naar schatting 900 manuren vanuit de dienst preventie en veiligheid naar het project, er zijn minstens 7.000 brieven verstuurd en 4 informatieavonden georganiseerd. Daarnaast was er de bekendmaking via de reguliere kanalen: stadsmagazine, streekpers en website. Dit leverde 300 verkochte kits op, waarvan 117 geregistreerd zijn op de website ...

5. Bijlagen

- Vragenlijst voormeting SDNA
- Vragenlijst nameting